

Türkiye 12 Eylül'de 5. kez referanduma gidecek

CİHAN

Türkiye, 12 Eylül Pazar günü, Türk halkının yıllardır özlemle değişmesini istediği Anayasa değişiklik paketini oylamak üzere sandık başına gidiyor.

Bugüne kadar 5 kez referandum için sandık başına giden Türk milleti, 6. kez sandık başına giderek, yıllardır şikayetçi olduğu 12 Eylül Anayasası'nda değişiklik yapıp yapılmaması konusundaki tavrını belirleyecek. Anayasa değişikliğinin kabulü için 'evet', red için 'hayır' oyu kullanılacak.

Ana muhalefet partisi CHP ile MHP şimdiden oyunun rengini belli etti ve Anayasa değişikliğinde olduğu gibi 'hayır' oyunu kullanacağını deklare etti. Bunun yanında, BDP, referandum için boykot çağrısında bulundu. Ancak AK Parti, SP ve BBP referandumda evet oyu için çalışacak. Kürt orijinli partilerden KEDAP ve HAK-PAR da seçimlerde bir taraftan BDP'nin boykotunu kırmak diğer yanda 12 Eylül darbesinin intikamını almak için Kürt halkını seçime gitmeleri konusunda uyararak 'evet' oyu verecek.

TÜRKİYE, 'EVET' DEMEYİ SEVİYOR

Türkiye, bugüne kadar tam 5 kez referandum için sandık başına gitti. Buna göre, ilk referandum 27 Mayıs 1960 askerî müdahalesinin ardından hazırlanan 1961 Anayasası için yapıldı. 9 Temmuz 1961'deki halk oylaması ile 1961 Anayasası yüzde 38,3 'hayır' oyuna karşılık, yüzde 61,7 'evet' oyuyla kabul edildi.

Türkiye, ikinci kez 1982 Anayasası'nın halkoyuna sunulması üzerine sandık başına gitti. 7 Kasım 1982'deki halk oylamasına 18 milyon 885 bin 488 seçmen katıldı. 17 milyon 215 bin 559 seçmen kabul (yüzde 91,37), 1 milyon 626 bin 431 seçmen de red (yüzde 8,63) oyu kullandı. 1982 Anayasası, sonuçların açıklanmasıyla 9 Kasım 1982'de yürürlüğe girdi.

Üçüncü halkoylaması, 1982 Anayasası'nın geçici 4. maddesi ile Süleyman Demirel, Bülent Ecevit, Necmettin Erbakan gibi siyasilere getirilen yasakların kalkıp kalkmaması konusunda, 6 Eylül 1987'de gerçekleştirildi. Geçerli 23 milyon 347 bin 856 oydan 11 milyon 711 bin 461'i 'evet', 11 milyon 636 bin 395'i 'hayır' çıktı. Böylece, geçici 4. madde yürürlükten kalktı. Türkiye'nin dördüncü kez önüne getirilen referandum sandığının konusu ise Anayasa'nın 127. maddesindeki yerel seçimlerin 1 yıl erkene alınıp alınmaması oldu. 25 Eylül 1988'deki oylamada yüzde 65 'hayır' yüzde 35 'evet' çıktı.

2007 CUMHURBAŞKANLIĞI SEÇİMİ

Türkiye son referandum tecrübesini ise 21 Ekim 2007'de yaşadı. 2007'de yaşanan cumhurbaşkan seçimi krizini aşmak için '5678 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'da yapılan ve cumhurbaşkanının halk tarafından seçilmesi, görev süresinin yedi yıldan beş yıla indirilmesi, milletvekili seçim süresinin beş yıldan dört yıla indirilmesini ve Meclis görüşmelerinin açılmasında 367 salt çoğunluğunun aranmamasını içeren düzenleme ile ilgili yapılan seçimde 'evet' oyları 'hayır'ın iki katı çıktı.

Buna göre, 28 milyon 813 bin 185 seçmenin oy kullandığı 21 ekim Cumhurbaşkanlığı referandumunda halkın yüzde 69.123'ü 'evet' derken, yüzde 30.876'sı ise karşı çıkmıştı. Ankara'da 'evet'ler yüzde 65.57 ve İstanbul'da 66,71, Diyarbakır'da ise yüzde 94'ü buldu. İzmir'de ise hayırcılar yüzde 51.31 gibi bir oranla hayır çıktı. Oylamada, çoğu yüzde 90'n üstünde en yüksek 'evet' diyen iller Aksaray, Batman, Bingöl, Bitlis, Diyarbakır, Erzurum, Hakkari, Siirt, Şanlıurfa, Van olurken, 'hayır'lar sadece Trakya illeri, Muğla, Tunceli ve Aydın'da 'evet'leri geçebildi.

21 EKİM'E GİDEN SÜREÇ

Bu arada, referanduma giden süreç şöyle işlemişti: 26 Nisan'da, Abdullah Gül'ün aday olduğu cumhurbaşkanı seçimi, Sabih Kanadoğlu'nun hukuki icadı, Meclis açılışında 367 yeter sayısının aranması ve CHP-Anayasa Mahkemesi'nin tutumu ile Genel Kurulu Cumhurbaşkanlığı için toplanamaz hale getirdi.

AK Parti, 10 Mayıs'ta 367 barajını bir anayasa değişikliği paketiyle atlamak istedi. Paket ANAP'ın da desteğiyle geçti. Ancak dönemin Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer tasarıyı veto edip geri gönderdi. Meclis, 31 Mayıs'ta ikinci kez onayladı. İkinci kez veto hakkı olmayan Sezer bu kez taslağı referanduma götürdü. Anayasaya göre referanduma gidiş süresi kanunun Resmi Gazete'de yayınlanmasının ardından 120 gün sonraydı. 22 Temmuz'da seçime gitme kararı alan AK Parti, bu süreyi 45 güne indirip referandum sandığıyla genel seçim sandığını yan yana koymak istedi. Ancak plan da Sezer'den döndü. Referandumun 22 Temmuz'a yetişmeyeceği anlaşılınca 120 günden sonraki ilk pazar günü hesaplandı ve referandum günü 21 Ekim 2007 olarak kararlaştırıldı.

Kaynak: <http://yenisafak.com.tr/Gundem/?i=267587>